

REPLIK Replik till Radetzki-Lundgren

KLAS EKLUND, OLLE HÄGGSTRÖM, MARKKU RUMMUKAINEN OCH THOMAS STERNER

Klas Eklund är ekonom och Senior economist, SEB. Han har bl a skrivit *Vårt klimat*, Norstedts 2009. klas.eklund@seb.se

Olle Häggström är professor i matematisk statistik på Chalmers och ledamot i Kungliga Vetenskapsakademien. Senast aktuell med *Riktig vetenskap och dåliga imitationer*, Fri Tanke förlag 2008. olleh@chalmers.se

Markku Rummukainen är adjungerad professor i naturgeografi och ekosystemanalys, Lunds universitet samt docent i meteorologi vid Helsingfors universitet. Han har forskat om atmosfärskemi och klimat. markku.rummukainen@smhi.se

Thomas Sterner är professor i miljöekonomi vid Handelshögskolan i Göteborg. Han arbetar huvudsakligen med miljöekonomiska styrmedel och är förordförande för Europas miljöekonomer (EAERE). thomas.sterner@economics.gu.se

Marian Radetzki och Nils Lundgren (RL) hävdade i *Ekonomisk Debatt* nr 5 (Radetzki och Lundgren 2009a) att en ”grön fatwa” utfärdats mot oliktankande i klimatdebatten. Vi svarade i *Ekonomisk Debatt* nr 6 (Eklund m fl 2009 samt Sterner 2009). Vi försökte där visa att RL inte är särskilt väl inlästa på klimatfrågan, samtidigt som vi framhöll att en debatt om vetenskapen bör hålla sig till det sakliga. RL har i sin tur nu svarat oss (Radetzki och Lundgren 2009b).

Deras replik är på många sätt en debattörs dröm. RL skyller oss för att förvränga deras inlägg genom att tillskriva dem åsikter som att ”IPCC är religiöst dogmatiskt” och ”IPCC är korrupt” (s 54). Samtidigt fortsätter de själva på just detta spår genom att hänvisa till IPCCs rapporter som ”bibeltexter” och till IPCCs ordförande som ”vänsterpolitiker”. De hävdar att vårt sätt att se på diskonteringsräntan ”liknar praxis i kommunistiska ekonomier” (s 56). De står fast vid att deras rubrik om en ”grön fatwa” är väl vald. Ovanpå detta anförs en rad ovidkommande argument, såsom att Nils Lundgren för 35 år sedan var redaktör för *Ekonomisk Debatt*.

Som svar på vår kritik att deras käl-

lor i den tidigare artikeln är av blandad kvalitet skriver de rent ut att ”peer review-proceduren ibland är av tvivelaktigt värde ... All vetenskaplig kunskap är provisorisk och blir ofta(st) förkastad av senare forskning. Det är alltså helt legitimt att förhålla sig skeptisk till forskningsresultat även när de gått igenom peer review” (s 53).

Visst ska man vara skeptisk. Men man kan nog ändå vara mindre skeptisk till forskningsresultat som publicerats i välrenommerade tidskrifter än till inlägg i dagstidningar och bloggar. Och huvudfrågan i denna debatt var snarare huruvida det är rimligt att personer utan egen kompetens i sakfrågan kan ge en så pass bra bild av helt andra discipliner att de med trovärdighet kan döma det inomvetenskapliga kunskapsläget. Att hantera den frågan såsom RL gör här ovan gränsar till rena postmodernismen. I klartext säger RL att allt flyter och att de därför – trots att de själva verkar i en helt annan disciplin – inte behöver bry sig om konsensus i klimatvetenskapen.

Riktigt komfortabla med denna destruktiva syn på det vetenskapliga samtalet är nog RL ändå inte: De hävdar att deras kritik mot klimatvetenskap och klimatdebatt har ”stöd av såväl vetenskaplig teori som observationer” (s 55) och att de visst nyttjar källor som genomgått peer review. Varpå de upprepar exakt de ståndpunkter som fördes fram i deras första artikel och som vi redan bemött.

Vi vill hävda att deras replik än en gång visar på ett handplockat urval av

källor. Låt oss anföra ett enda exempel:

RL sätter sig till motvärn mot sambandet mellan atmosfärens koldioxidhalt och temperaturhöjningar med en enkel egen ”kalkyl”. I detta stöder de sig på en egen syn om havets roll som komponent i det fysikaliska klimatsystemet. De hänvisar till en datastudie av Loehle (2009) som motbevis till att ”haven skulle fördröja uppvärmningen” (s 54).

Vi skulle kunna hänvisa till havets och atmosfärens olika fysikaliska egenskaper vad beträffar respektive systems massa, värmeledning och transporter. Vi skulle kunna notera att ett par års data (i Loehle) ger en dålig uppskattning av långsiktiga trender. Men vi gör det lätt för oss och noterar att Loehle faktiskt själv skriver:

While the current study takes advantage of a globally consistent data source, a 4.5-year period of ocean cooling is not unexpected in terms of natural fluctuations. The problem of instrumental drift and bias is quite complicated, however, (Domingues et al. 2008; Gouretski and Koltermann 2007; Wijffels et al. 2008; Willis et al 2004, 2008a) and it remains possible that the result of the present analysis is an artefact. (s 101)

Dessutom kan den naturvetenskapligt intresserade läsaren utöver de av RL angivna eller i Loehles citat nämnda referenserna läsa t ex Lyman m fl (2006), AchutaRao m fl (2007), Willis m fl (2007), samt Levitus m fl (2009).

Även Dickey m fl (2008) är intressant för denna fråga, därtill också som ett mer generellt exempel på hur forskare granskar sina resultat med hjälp av oberoende data. RL förundrar sig ju över att vindförhållanden i den fria atmosfären kan användas för att studera temperaturförhållanden. Detta är dock grundläggande atmosfärsdynamik som studeras på grundkursnivå vid meteoro-

logistudier. Visst vore det bättre om vi hade bra direkta temperaturdata, men befintliga mätningar är begränsade i omfattning och kvalitet. Forskare som är måna om kunskapen vill därför titta på frågan från flera synvinklar för att kolla konsistens i resultaten.

Detta exempel – vi skulle ha kunnat lämna fler – konkretiserar hur fläckvisa och godtyckliga RLs nedslag i klimatvetenskapen är. Enligt vår mening hjälps deras sak inte av att RL skriver att deras text har ”utsatts för kritisk granskning från ett antal naturvetenskapligt skolade individer i våra nätverk” (s 53). Så kan det naturligtvis vara. Vilka dessa individer är och vilken forskning de är experter på är dock höljt i dunkel. Som RLs argument nu står känns det ungefär lika seriöst som om vi fyra med vår bakgrund skulle publicera en artikel som kritiserar t ex evolutionsteorins huvudfåra, döma ut denna som korrumpierad och felaktig och underbygga vår kritik med att ”individer i våra nätverk” tycker som vi.

RLsinlägg påminner i denna mening om det pseudovetenskapliga angreppssätt som beskrivs av Dennett (2005):

’Smith’s work in geology supports my argument that the Earth is flat’, you say, misrepresenting Smith’s work. When Smith responds with a denunciation of your misuse of her work, you respond, saying something like ‘See what a controversy we have here? Professor Smith and I are locked in this titanic scientific debate. We should teach the controversy in the classrooms.’. (s 11)

Att ge sig in i diskussion med den typen av debattörer är otacksamt men likväl nödvändigt. Vi önskar Radetzki och Lundgren medvind i deras studier om naturvetenskapen och ser fram emot fortsatt debatt såväl om vetenskapen som om värderingar och politik. Men helst inte i en alltför blandad kompott.

REFERENSER

- AchutaRao, K m fl (2007), "Simulated and Observed Variability in Ocean Temperature and Heat Content", *Proc Natl Acad Sci*, 104:26, 19768-10773.
- Dennett, D C (2005), "Show Me the Science", *New York Times*, 28 augusti 2009.
- Dickey, J O, S L Marcus och J K Willis (2008), "Ocean Cooling: Constraints from Changes in Earth's Dynamic Oblateness (J₂) and Altimetry", *Geophys Res Lett*, vol 35, L18608, doi:10.1029/2008GL035115.
- Eklund, K, O Häggström och M Rummukainen, (2009), "Ekonomer på villovägar", *Ekonomisk Debatt*, årg 37, nr 6, s 76-84.
- Levitus, S m fl (2009), "Global Ocean Heat Content 1955-2008 in Light of Recently Revealed Instrumentation Problems", *Geophys Res Lett*, vol 36, L07608, doi:10.1029/2008GL037155.
- Loehle, C (2009), "Cooling of the Global Ocean Since 2003", *Energy & Environment*, vol 20, s 99-102.
- Lyman, J M, J K Willis och C G Johnson (2006), "Recent Cooling of the Upper Ocean", *Geophys Res Lett*, vol 33, L18604, doi:10.1029/2006GL027033.
- Radetzki, M och N Lundgren (2009a), "En grön fatwa har utfärdats", *Ekonomisk Debatt*, årg 37, nr 5, s 57-65.
- Radetzki, M och N Lundgren (2009b), "Replik till Eklund-Häggström-Rummukainen (EHR) och Sterner", *Ekonomisk Debatt*, årg 37, nr 7, s 52-57.
- Sterner, T (2009), "Konsten att kasta stenar i växthus", *Ekonomisk Debatt*, årg 37, s 84-86.
- Willis J K, J M Lyman, G C Johnson och J Gilson (2007), "Correction to 'Recent Cooling of the Upper Ocean'", *Geophys Res Lett*, vol 34, L16601, doi:10.1029/2007GL030323.